

საერთაშორისო ურთიერთობები და ენერგეტიკის მდგრადი განვითარება

ელენე ფანცხავა¹, მაკა ჯიშკარიანი²

¹საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, elenepantskava@mail.ru,

²საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის პროფესორი, gudiashvilimaka@gmail.com

რეზიუმე

გაერომ განსაზღვრა ჩვენი სამყაროს ტრანსფორმირება, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ყველა წევრმა ქვეყანამ ხელი მოაწერა 2030 წლის დღის წესრიგს და მდგრადი განვითარების მიზნებს, როგორც გადაწყვეტილებების კომპლექტს მსოფლიოს ყველაზე დიდი პრობლემების, როგორც არის კლიმატი, სიღარიბე, უთანასწორობა და ადამიანის უფლებების დასაძლევა.

გაეროს დაარსებიდან 75 წლის განმავლობაში, კაცობრიობა არასდროს ყოფილა ასეთი გამწვევების წინაშე. დღის წესრიგი 2030 არის ყველაზე ამბიციური შეთანხმება მდგრადი განვითარებისთვის, რომელიც მსოფლიო ლიდერებს ოდესმე მიუღიათ. იგი აერთიანებს მდგრადი განვითარების სამივე ასპექტს: სოციალურ, ეკონომიკურ და გარემოს.

მდგრადი განვითარების მიზნები ეს იგივეა რაც გლობალური მიზნები და წარმოადგენს უნივერსალურ მოწოდებას მოქმედებისკენ, ის შეიძლება განხორციელდეს მხოლოდ ძლიერი პარტნიორობითა და თანამშრომლობით. წარმატებული განვითარების დღის წესრიგი მოითხოვს ინკლუზიურ პარტნიორობას - გლობალურ, ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე, პრინციპებზე და ღირებულებებზე დაფუძნებულ საერთო ხედვას. მდგრადი განვითარების 17 მიზანი თავის მხრივ შეიცავს 169 სამიზნეს და 230 ინდიკატორს.

ნაშრომში საუბარია საერთაშორისო ურთიერთობების მნიშვნელობაზე და წარმოდგენილია გადაწყვეტილებების სრული კომპლექტი მსოფლიოს ყველაზე სერიოზული პრობლემების დასაძლევად და გაკეთებულია აქცენტები იმ ღონისძიებებზე, რომელიც გარდაქმნის ჩვენს სამყაროს და მოუტანს მშვიდობასა, სტაბილურობასა და კეთილდღეობას 2030 წლისთვის.

საკვანძო სიტყვები: მდგრადი განვითარება, კლიმატი, გაერო, გლობალური მიზნები, სტაბილურობა

„ახალი მდგრადი მსოფლიო წესრიგი“ გულისხმობს გლობალური პარადიგმის ცვლილებას, რომელიც ორიენტირებულია ბალანსის შექმნაზე ეკონომიკურ განვითარებაზე, გარემოს დაცვასა და სოციალურ თანასწორობას შორის. ეს კონცეფცია ითვალისწინებს საერთაშორისო თანამშრომლობას მწვავე გლობალური საკითხების გადასაჭრელად, როგორცაა კლიმატის ცვლილება, რესურსების დეფიციტი და უთანასწორობა, მდგრადი პრაქტიკისა და პოლიტიკის

ხელშეწყობის გზით. ის მიზნად ისახავს მდგრადი განვითარების მიზნების პრიორიტეტიზაციას, რაც უზრუნველყოფს გრძელვადიან ეკოლოგიურ ჯანმრთელობას, ეკონომიკურ კეთილდღეობას და სოციალურ კეთილდღეობას მიმდინარე და მომავალი თაობებისთვის.

მდგრადი განვითარება არის რესურსების გამოყენების მიდგომა, რომელიც უზრუნველყოფს მათ არსებობას დროთა განმავლობაში, რომლის მნიშვნელობა გაიზრდება ოცდამეერთე საუკუნის მრავალრიცხოვანი გამოწვევებით. ეს მიდგომა არის ორგანიზაციული პრინციპი ადამიანის განვითარებისკენ სწრაფვისა, თანაც ისე, რომ შეინარჩუნოს ჯანსაღი ბუნება, უზრუნველყოს ბუნებრივი რესურსები და ეკოსისტემა, რომელზედაც დამოკიდებულია ეკონომიკა და საზოგადოება, სტაბილური სოციალური პროგრესისა და გარემოსდაცვითი ბალანსის უზრუნველყოფის მიზნით. მსოფლიო მოსახლეობის უმრავლესობას სჯერა, რომ კაცობრიობა უნდა განვითარდეს ისე, რომ მოხდეს ბუნებრივი რესურსების მოხმარების ოპტიმიზაცია, დაბინძურების შემცირება და თითოეული ინდივიდის ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესება.

მდგრადი განვითარების მიზნები პირველად იქნა მიღებული გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის მიერ 2015 წელს, მისი კონცეფცია არსებობს ათწლეულების განმავლობაში და აკმაყოფილებს დღევანდელი მსოფლიოს საჭიროებებს. მდგრადი განვითარების ხელშეწყობა შესაძლებელია ხუთი სახელმძღვანელო პრინციპით, ესენია: ცხოვრება გარემოს ფარგლებში, ძლიერი, ჯანსაღი და სამართლიანი საზოგადოების არსებობა, მდგრადი ეკონომიკისა და კარგი მმართველობისა უზრუნველყოფა, როგორც სოციალური პასუხისმგებლობის ხელშეწყობა.

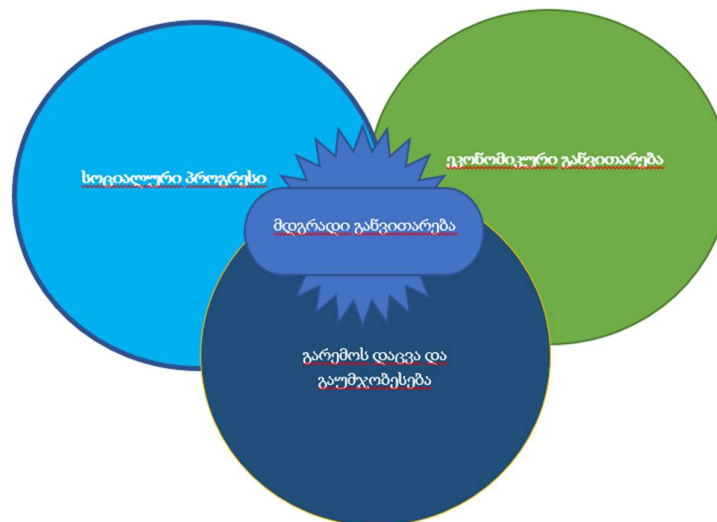
მდგრადი განვითარების ინიციატივები არის პროექტები და პროგრამები, რომლებიც შექმნილია გრძელვადიანი ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი მდგრადობის მისაღწევად. ეს ინიციატივები ფოკუსირებულია გადაწყვეტილებების შექმნაზე, რომლებიც დააბალანსებს სიღარიბის, გარემოს დეგრადაციის და სოციალური უთანასწორობის მწვავე გამოწვევების გადაჭრის საჭიროებებს. და მიზნად ისახავს აწმყოს მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას მომავალი თაობების საკუთარი მოთხოვნილებების დაკმაყოფილების შესაძლებლობის კომპრომისის გარეშე.

მდგრადი განვითარების ინიციატივების ძირითადი კომპონენტებია:

- **გარემოს მდგრადობა:** ინიციატივები, რომლებიც ფოკუსირებულია გარემოს მდგრადობაზე, მიზნად ისახავს ეკოსისტემების დაცვას და აღდგენას, დაბინძურების შემცირებას და ბუნებრივი რესურსების მდგრადი გამოყენების ხელშეწყობას. ეს მოიცავს ისეთ პროექტებს, როგორიცაა ტყეების აღდგენა, განახლებადი ენერგიის განვითარება და წყლის კონსერვაცია.
- **სოციალური მდგრადობა:** სოციალური მდგრადობის ინიციატივები მუშაობს საზოგადოების ყველა წევრის ცხოვრების ხარისხის გასაუმჯობესებლად, განსაკუთრებული აქცენტით მარგინალიზებულ და დაუცველ მოსახლეობაზე. ეს ინიციატივები შეიძლება მოიცავდეს განათლების, ჯანდაცვისა და სოციალური სერვისების ხელმისაწვდომობას, ასევე გენდერული თანასწორობისა და სოციალური ინკლუზიის ხელშეწყობის მცდელობებს.

- **ეკონომიკური მდგრადობა:** ეკონომიკური მდგრადობა გულისხმობს სტაბილური და გრძელვადიანი ეკონომიკური შესაძლებლობების შექმნას, რაც უზრუნველყოფს საარსებო წყაროს რესურსების ამოწურვის გარეშე. ეს შეიძლება მოიცავდეს ინიციატივებს, როგორცაა მცირე ბიზნესის მხარდაჭერა, მდგრადი სოფლის მეურნეობის ხელშეწყობა და უნარების ტრენინგ პროგრამების განვითარება.

მდგრადი განვითარების განხორციელება არის გრძელვადიანი პროცესი, რომელიც გულისხმობს ეროვნული პოლიტიკის, ამოცანებისა და პრიორიტეტების განსაზღვრას, აგრეთვე აქტივობების განხორციელებისა და მათი ეფექტურობის შეფასების მექანიზმებს. ამ მხრივ ქვეყნებს განსხვავებული შესაძლებლობები და შედეგები აქვთ. განვითარებულ ქვეყნებს აქვთ რეალური შესაძლებლობები, მიაღწიონ უკეთეს შედეგებს, მდგრადი განვითარების განხორციელებას. ამის საპირისპიროდ, განვითარებადი ქვეყნები, განსაკუთრებით ღარიბი ქვეყნები, მრავალი წინააღმდეგობის წინაშე დგანან და ზოგადად ორიენტირებულნი არიან ეკონომიკურ განვითარებაზე.

დიაგრამა N1. მდგრადი განვითარების მარტივი ილუსტრირება;

წარმოდგენილი დიაგრამა გვიჩვენებს სოციალურ, ეკონომიკურ და გარემოსდაცვით პროგრესს, რომლებიც ასახავს სამ დახურულ წრეს, რაც გულისხმობს მათ შორის დაბალანსების და მენეჯმენტის აუცილებლობას.

საერთაშორისო ურთიერთობები მოიცავს ურთიერთქმედებებისა და დამოკიდებულებების ყოვლისმომცველ დიაპაზონს პოლიტიკურად შემოსაზღვრულ საზოგადოებებს შორის სხვადასხვა სფეროებში (პოლიტიკა, სამხედრო საქმეები, ეკონომიკა, კულტურა, დაზვერვა, ენერგეტიკა და გარემო). ამ ურთიერთობებს აყალიბებს საერთაშორისო ურთიერთობების არსებულ ჩარჩოებში არსებული ინტერესებისა და ამოცანების ურთიერთდამოკიდებულება, ასევე გლობალური კომუნიკაციის ფორმები და დინამიკა, ძალაუფლების ბალანსი მსოფლიოში, სახელმწიფოების ქცევითი ნიმუშები კონკრეტულ პერიოდში, კულტურული და ტრადიციული გავლენები და უნარი ზუსტად შეაფასოს ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ საგარეო პოლიტიკასა და სტრატეგიულ ორიენტაციაზე საერთაშორისო ურთიერთობების კონკრეტულ თანავარსკვლავედში.

დღეისათვის საერთაშორისო ურთიერთობების გავლენა მდგრადი განვითარების სტრატეგიის განხორციელების შესაძლებლობებზე არსებითია და 2022 წლის შემდეგ გამოწვევები იწვევს აღნიშნულ საკითხზე ყურადღების გამახვილების აუცილებლობას. მდგრადი განვითარების კონკრეტული მიზნების განხორციელება (განსაკუთრებით ენერგიის მოხმარებასა და კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებით) სულ უფრო მეტად არის განპირობებული ცალკეულ ქვეყნების, ქვეყნების ჯგუფებისა თუ ალიანსებს შორის ურთიერთობებით.

მნიშვნელოვანია მდგრადი განვითარების შესახებ პროგნოზების გაკეთება საერთაშორისო ურთიერთობების რეალობის გაცნობის გზით, განსაკუთრებით მას შემდეგ, რაც 2022 წლისთვის საერთაშორისო ასპარეზზე მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა.

2022 წლის შემდეგ საერთაშორისო უსაფრთხოება განსაკუთრებული ყურადღებით უნდა იქნას განხილული, როგორც საერთაშორისო ურთიერთობების განსაკუთრებული განზომილება, რომელიც უფრო მეტად განსაზღვრავს მდგრადი განვითარების პრინციპებისა და მოდელების დანერგვის ეფექტურობას მთელ მსოფლიოში.

იმისათვის, რომ უფრო ნათლად დავინახოთ 2022 წლის შემდეგ მდგრადი განვითარების განხორციელების რისკები, უცილებელია საერთაშორისო უსაფრთხოების გაგება და ინტერდისციპლინარული მიდგომის შემუშავება. საერთაშორისო უსაფრთხოება გულისხმობს ინსტიტუციურ ჩარჩოს და მარეგულირებელ მექანიზმებს, რომლებიც მართავენ გლობალურ ურთიერთქმედებას, პირველ რიგში, სახელმწიფო და არასახელმწიფო აქტორებს შორის (ჩართული ინსტიტუტების როლებით, პასუხისმგებლობებითა და ვალდებულებებით). გარდა ამისა, იგი მოიცავს მათი ქმედებების ნორმატიულ ჩარჩოს, რომელიც ასახავს მიზნებს, ზოგად პრინციპებს, ნორმებს, ქცევის წესებს და ქმედებების შეზღუდვებს, უსაფრთხოების რეჟიმების ჩათვლით. ამ სისტემის ფუნქციონირებაზე გავლენას ახდენს საერთაშორისო ურთიერთობების დინამიკა, თანამედროვე გეოპოლიტიკური კონფიგურაციები და გაბატონებული უსაფრთხოების რისკები, გამოწვევები და საფრთხეები, რომლის საბოლოო მიზანია უსაფრთხოებისა და მშვიდობის მიღწევა.

უსაფრთხოების საერთაშორისო სისტემა უნდა ჩამოყალიბდეს, როგორც გადაწყვეტილების მიღებისა და პრობლემის გადაჭრის ინსტიტუციონალიზებული მეთოდი თანმიმდევრული, ლეგიტიმური სტრატეგიებით. სისტემის არსებობას, უპირველეს ყოვლისა, განსაზღვრავს გადაწყვეტილების მიმღები ცენტრის არსებობა, რომელსაც აქვს უფლებამოსილება მიიღოს ზოგადად სავალდებულო გადაწყვეტილებები საერთაშორისო დონეზე მნიშვნელოვან საკითხებზე, რაც უდავოდ მოიცავს მდგრად განვითარებასთან დაკავშირებულ საკითხებსა და გამოწვევებს. თუმცა, საერთაშორისო ურთიერთობებში დღის წესრიგის დაწესების შესაძლებლობა საერთაშორისო უსაფრთხოების საკითხებში, უპირველეს ყოვლისა, განისაზღვრება საერთაშორისო ურთიერთობების ფაქტობრივი ბუნებით და, კერძოდ, ძალაუფლების ხარისხით (გეოპოლიტიკური მიზნების ხელშეწყობის შესაძლებლობა მოცემულ დროს ხელმისაწვდომი რესურსებით.) სისტემის ძირითადი საერთაშორისო აქტორების(განსაკუთრებით გაეროს ორგანოები), ნაკლებად ძლიერი სახელმწიფოებისა და საერთაშორისო ორგანიზაციების რეაგირებასთან ერთად, აუცილებელია საერთაშორისო გარემოში მომხდარ ცვლილებებზე საპასუხოდ, ცალკეული ქვეყნების პოზიციონირება კონკრეტულ საერთაშორისო საკითხებზე, კერძოდ მდგრადი განვითარების მომავალზე.

შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე სახელმწიფოების პოზიციონირება, როგორცაა ბალკანეთის სახელმწიფოები, დამოკიდებულია მომავალი ტენდენციების შეფასებაზე და გავლენებზე, რომლებსაც ახდენენ მნიშვნელოვანი გეოპოლიტიკური აქტორები, რომლებიც ჩართულნი არიან ახალი გლობალური ურთიერთობების დამყარებაში.

უკრაინის კონფლიქტი გადამწყვეტ ფაქტორს წარმოადგენს საერთაშორისო უსაფრთხოებისთვის, კვლევარები აკეთებენ პროგნოზებს საერთაშორისო პოლიტიკაში ურთიერთობებისა და პროცესების განვითარების შესახებ, ხაზს უსვამენ მის მზარდ პოლარიზაციას, კერძოდ, სამხედრო თანამშრომლობას რუსეთის ფედერაციასა და ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკას შორის, რაც მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს საერთაშორისო ურთიერთობებზე, ომის გახანგრძლივების შემდგომი ღია შესაძლებლობით, რითაც გლობალურ დონეზე დამაბულობის გახანგრძლივება და, საბოლოოდ, ბირთვული კონფლიქტის წარმოშობა შესაძლებელია.

მდგრადი განვითარების მომავალზე დიდ გავლენას ახდენს გეოპოლიტიკა, რაც მოითხოვს მრავალი სამეცნიერო დისციპლინის პერსპექტივების ინტეგრირებას. გეოპოლიტიკა იკვლევს პოლიტიკურ ფენომენებს და პროცესებს სივრცის ფიზიკურ-გეოგრაფიულ და სოციალურ-გეოგრაფიულ მახასიათებლებთან და გეოპოლიტიკური პერსპექტივა მოიცავს მიზნებსა და ინტერესებს, რომლებიც არა მხოლოდ ტერიტორიული, არამედ ეკონომიკური და ფინანსური, იდეოლოგიური, სამხედრო და უსაფრთხოების, ასევე რელიგიური და ცივილიზაციურია. გეოპოლიტიკური პერსპექტივა ხაზს უსვამს სოციალურ-გეოგრაფიული ფაქტორების მზარდ მნიშვნელობას.

უკრაინაში კონფლიქტის ხანგრძლივობა აჩვენებს ცვლილებებს დიდი სახელმწიფოების პოლიტიკასა და საერთაშორისო წესრიგში, საერთაშორისო გარემოს შექმნით, რომელშიც მცირე და ნაკლებად გავლენიან სახელმწიფოებს შეუძლიათ აირჩიონ ან დაიკავონ ნეიტრალური პოზიცია უკრაინის კონფლიქტთან დაკავშირებით. უკრაინაში კონფლიქტი იწვევს უსაფრთხოების ახალი არქიტექტურის ჩამოყალიბებას და ღია ბრძოლას ბუნებრივი რესურსებისთვის, რომლის შედეგებიც მომდევნო ათწლეულებში გამოჩნდება რომელიც აისახება მდგრად განვითარებაზე.

საერთაშორისო ურთიერთობებში მდგრადი განვითარების მიზნები ემთხვევა სახელმწიფოების მოლოდინს, რომ იბრძოლონ სამართლიანი, თანაბარი და ინკლუზიური საზოგადოებისთვის და ერთობლივი მუშაობისთვის გლობალური მდგრადი და ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდის, სოციალური განვითარებისა და გარემოს დაცვის ხელშეწყობისთვის.

მდგრადი განვითარების მნიშვნელოვანი ფუნდამენტური კონცეპტუალური შინაარსი შეიძლება გამომდინარეობდეს ორი დეკლარაციის სტრუქტურული ასპექტებიდან, რომლებიც აცხადებენ საყოველთაოდ მიღებულ მიზნებს. პირველი არის ათასწლეულის დეკლარაციაში მიღებული გადაწყვეტილება, „განვითარდეს პარტნიორობა კერძო სექტორთან და სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებთან განვითარებისა და სიღარიბის აღმოფხვრის მიზნით“. მეორე არის განცხადება მდგრადი განვითარების ამჟამინდელ დღის წესრიგში, რომ „არსებობს სხვადასხვა მიდგომები, ხედვები, მოდელები და ინსტრუმენტები, რომლებიც ხელმისაწვდომია თითოეული ქვეყნისთვის, მისი ეროვნული გარემოებებისა და პრიორიტეტების შესაბამისად, მდგრადი განვითარების მისაღწევად“. მართლაც ეს არის

საერთო გამოხატულება რიგ ქვეყნებსა და რეგიონებში, ახალი დღის წესრიგის სრულ განხორციელებისთვის. რა თქმა უნდა ამ მიზნის მიღწევა შესაძლებელია, მხოლოდ და მხოლოდ გაძლიერებული გლობალური პარტნიორობისა და განხორციელების შედეგებით ამბიციური საშუალებებით. აღორძინებული გლობალური პარტნიორობა ხელს შეუწყობს ინტენსიურ გლობალურ ჩართულობას ყველა მიზნისა და მიზნის განხორციელების მხარდასაჭერად, რომელიც აერთიანებს მთავრობებს, სამოქალაქო საზოგადოებას, კერძო სექტორს, გაეროს სისტემას და სხვა აქტორებს, რათა მოახდინოს ყველა არსებული რესურსის მობილიზება.

მდგრადი განვითარების 17 მიზანი არის გეგმა უკეთესი და უფრო მდგრადი მომავლის მისაღწევად ყველასთვის, რომელიც მოიცავს ჩვენს წინაშე არსებულ გლობალურ გამოწვევებს, მათ შორის სიღარიბეს, უთანასწორობას, კლიმატის ცვლილებას, გარემოს დეგრადაციას, მშვიდობასა და სამართლიანობას. ყველა მიზანი მნიშვნელოვანია და აუცილებლად უნდა იქნეს მიღწეული 2030 წლისთვის. ეს გეგმა ასახავს ახალი უნივერსალური დღის წესრიგის მასშტაბებსა და ამბიციას. რომელიც ცდილობს დაეყრდნოს ათასწლეულის განვითარების მიზნებს, გააცნობიერონ ყველა ადამიანის უფლებები და მიაღწიონ გენდერულ თანასწორობას, ისინი ინტეგრირებული და განუყოფელია და აბალანსებენ მდგრადი განვითარების სამ განზომილებას, როგორც არის: ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი.

უნდა აღინიშნოს, რომ მდგრადი განვითარების მიზნების შესრულების უზრუნველყოფა უნდა იყოს სახელმწიფოების პასუხისმგებლობა, რომლებიც არ აპროტესტებენ საერთაშორისო საზოგადოების გავლენის ლეგიტიმურობას.

მდგრადი განვითარების კონცეფციის ფარგლებში გაფართოებამ გამოიწვია ინტეგრირებული პოლიტიკური, ეკონომიკური, ტექნოლოგიური, სოციალური და კულტურული განვითარების პრაქტიკული გავლენა, რომელიც შეესაბამება გარემოს დაცვისა და გაუმჯობესების მოთხოვნებს, რაც მოითხოვს სტრუქტურულ ცვლილებას უშუალო მოკლევადიანი ინტერესების საწინააღმდეგოდ. მდგრადი განვითარების პოლიტიკის განხორციელებამ გამოიწვია რესურსების მობილიზება გლობალური მასშტაბის რთული გამოწვევების დასაძლევად. კონკრეტული მიზნების გამოსაცხადებლად, როგორცაა სიღარიბისა და დაავადების აღმოფხვრა ან CO₂-ის გამოყოფის შემცირება, ეროვნული მთავრობები თანამშრომლობენ ერთმანეთთან, კერძო სექტორთან და საერთაშორისო აქტორების დიდ ნაწილთან. ასევე აჩვენა პოტენციალი შეკრიბოს და გარკვეულწილად, გააერთიანოს ქვეყნები მთელს მსოფლიოში მრავალ გავლენიან დაინტერესებულ მხარეებთან და ინდივიდებთან ერთად, რათა განახორციელოს ცვლილებები გლობალურ დონეზე.

ექსპერტთა მოსაზრებით მოსალოდნელია ზედაპირის ტემპერატურის ზრდა, რაც გამოიწვევს დედამიწაზე მუდმივი ყინვისა და სანაპირო ზოლის მოსალოდნელ დეგრადაციას. მოსალოდნელია, რომ ეს გამოვლინდება ტყის ხანძრების გაძლიერებულ მოვლენებში, მოსავლიანობის შემცირებით ქვედა განედებში, საკვების სტაბილურობით, წყლის დეფიციტით და ხელმისაწვდომობით (ძირითადად მშრალ მიწებში) და მცენარეულობის დაკარგვაში. გარდა ამისა, არსებობს საკვებისა და კვებისათვის შეზღუდული ხელმისაწვდომობის, აგრეთვე ნიადაგის ეროზიის გაზრდის პოტენციალი. ზოგიერთ პროცესს შეიძლება ჰქონდეს შეუქცევადი შედეგები დათბობის დაბალ დონეზე სხვა პროცესებთან შედარებით. რისკების ასეთი პროგნოზების შესაბამისად, შესაძლო ცვლილებებმა შეიძლება

საფრთხე შეუქმნას კვების სისტემებს, ადამიანისა და ეკოსისტემის ჯანმრთელობას, საარსებო წყაროს, ინფრასტრუქტურის სიცოცხლისუნარიანობას და მიწის ღირებულებას.

დღეს, საერთაშორისო თანამეგობრობის ქვეყნების უმრავლესობა ერთობლივად ახორციელებს დამატებით პოლიტიკას კლიმატის ცვლილებისა და განვითარების, ზრდისა და მდგრადობის მიღწევისთვის 2030 წლის დღის წესრიგის განხორციელების გზით. ამასთან დაკავშირებით, შეიძლება აღინიშნოს, რომ მდგრადი განვითარების კონცეფციის შინაარსი კონსოლიდირებულია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ფარგლებში სხვადასხვა მრავალმხრივი ინიციატივების მეშვეობით.

დასკვნა

საერთაშორისო ურთიერთობებში მდგრადი განვითარების ამოსავალი წერტილი არის მულტილათერალიზმი და ტრანსნაციონალური თანამშრომლობა სხვადასხვა აქტორებს შორის. გარდა ამისა, პარტნიორობისა და თანამშრომლობის ინსტიტუციონალიზაცია მდგრადი განვითარების მიზნების მისაღწევად ხელს უწყობს საერთაშორისო საზოგადოების კოორდინირებულ მენეჯმენტს საჯარო და კერძო პოლიტიკისა და საერთაშორისო სამართლებრივი და პოლიტიკური ნორმების განხორციელებაზე დაფუძნებული ქსელური სისტემის საშუალებით. საერთაშორისო ურთიერთობების მრავალი მკვლევარი ეხება მდგრადი განვითარების დოქტრინალური ჩარჩოს კონფიგურაციის პრობლემას, რაც ხელს უწყობს ნარატიულ პლატფორმას მდგრადობისკენ პროგრესის შესახებ და შემდგომ გავლენას ახდენს უფრო პროაქტიულ და სავალდებულო ზომებზე მდგრადი განვითარების მიზნების მისაღწევად.

მდგრადი განვითარების ინიციატივები სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია საზოგადოების ზრდისა და განვითარების ხელშეწყობისთვის. გარემოს დაცვის, სოციალური თანასწორობის და ეკონომიკური სიცოცხლისუნარიანობის დაბალანსებით, ეს ინიციატივები ქმნის გრძელვადიან გადაწყვეტილებებს, რომლებიც სარგებელს მოუტანს როგორც ამჟამინდელ, ისე მომავალ თაობებს 2030 წლისთვის. საჭიროა უფრო ძლიერი ზომები და ყოვლისმომცველი, მონაცემებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებები გლობალური ეკონომიკის აღორძინებისა და განვითარებისათვის. გლობალურმა საზოგადოებამ უნდა გააძლიეროს თანამშრომლობა და ერთობლივი ძალისხმევა მდგრადი მომავლის მხარდასაჭერად.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. ფანცხავა ე., ჯიშკარიანი მ., & ჩოგოვამე ბ. (2024). ბიოსაწვავის წარმოების აქტუალური სტრატეგიები, თერმული გამოყენების მიღწევები და შესაძლებლობები. ქართველი მეცნიერები, 6(3), 27–35. <https://doi.org/10.52340/gs.2024.06.03.04>
2. Elene Pantskhava, M.Jishkariani, Proceedings of VI International Scientific and Practical Conference, Vienna, Austria, 13-15 May 2024. ISBN 978-3-954754-01-4, pp 143-150.
3. ფანცხავა ე., & ჯიშკარიანი მ. (2024). მწვანე წყალბადი - მდგრადი ენერგიის მომავლის გასაღები: (სოციალურ-ეკონომიკური სარგებელი). ქართველი მეცნიერები, 6(2), 345–354. <https://doi.org/10.52340/gs.2024.06.02.36>

4. Pantskhava E, Jishkariani M, „Renewable energies – the guarantor of the Georgian energy system sustainability”, Proceedings of international scientific and practical conference, June 13-15, Tokyo, Japan, 2024. pp.161-167.
5. ვეზირიშვილი-ნოზაძე ქ., ფანცხავა ე., „შავი ზღვის წყალქვეშა კაბელი - გზა საქართველოს ეკონომიკური გაჯანსაღებისკენ“. მე-7 საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „კულტურათაშორისი დიალოგები“, თელავი, საქართველო, 27-29 ოქტომბერი, 2023 წ.
6. ვეზირიშვილი-ნოზაძე ქ., ფანცხავა, ე (2023, 2 – 4 აპრილი), „თანამედროვე მსოფლიო ახალი გამოწვევების წინაშე - ენერგეტიკის სექტორი“. საერთაშორისო მულტიდისციპლინარული სამეცნიერო კონფერენცია „თანამედროვე მსოფლიო ახალი გამოწვევების წინაშე“. კვიპროსი(ლარნაკა). 59-66.
7. ვეზირიშვილი-ნოზაძე ქ, ფანცხავა, ე. „ საქართველოს განახლებადი რესურსებით იმპორტჩანაცვლების შესაძლებლობები და ამ მიმართულებით არსებული გამოწვევები”,საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია: „გლობალური გამოწვევები და ეკონომიკური განვითარების მოდელების ტრანსფორმაცია» , უკ (UDC) 338.22+62 ბ-666, N3-4 2023 წელი.
8. ვეზირიშვილი-ნოზაძე ქ, ფანცხავა, ე. „რუსეთ - უკრაინის ომით განპირობებული ახალი გეოპოლიტიკური გარემოებები ევროკავშირისა და საქართველოსთვის“, V საერთაშორისო კონფერენცია „თანამედროვე განვითარების ეკონომიკური სამართლებრივი და სოციალური პრობლემები“, ქუთაისი, 2022წ.
9. M. Jishkariani, N. Dvalishvili, L. Kurakhchishvili. “Evaluation of Calorific of Municipal Solid Waste (MSW).” In: Ghosh S. (eds) Sustainable Waste Management: Policies and Case Studies. Springer, Singapore. 2020, pp.263-265. doi.org/10.1007/978-981-13-7071-7_23.
10. M. Jishkariani. “Criteria for Estimating Greenhouse Gas Emissions from Transport.” Georgian Technical University Proceedings #3(521). 2021, pp.59-68. doi.org/10.36073/1512-0996-2021-3-59-68.
11. M. Jishkariani, S.K.Ghosh, K. Didbaridze. “Energy and Economic Indicators Influencing Circular Economy in Georgia.” In: Ghosh, S.K., Ghosh, S.K. (eds) Circular Economy: Recent Trends in Global Perspective. Springer, Singapore. 2021, pp. 331-358. https://doi.org/10.1007/978-981-16-0913-8_11.
12. M. Jishkariani. “Electricity Tariffs in Georgia.” Warsaw, Poland: World Science 9(49), Vol.1. 2019, pp. 20-22. doi:10.31435/rsglobal_ws/30092019/6697.
13. Z. Hasan, H.R. Mohammad, & M. Jishkariani. “Machine Learning and Data Mining Methods for Cyber Security: A Survey”, Mesopotamian Journal of CyberSecurity, vol. 2022, pp. 47–56, Nov. 2022. https://doi.org/10.58496/MJCS/2022/006.
14. M.Pitskhelauri, & M. Jishkariani, M. “Energy Management Systems (Enms) Reforms of Georgia.” Journal of Energy Engineering and Thermodynamics (JEET) #3(01), 2023, pp. 38–45. doi.org/10.55529/jeet.31.38.45.
15. <https://aibe.uq.edu.au/article/2023/03/economics-of-green-hydrogen-in-australia-part-1>

International relations and sustainable energy development

Elene Pantskhava¹, Maka Jishkariani²

¹Associate Professor, Georgian Technical University, elenepantskava@mail.ru; ²Professor at Georgian Technical University, gudiashvilimaka@gmail.com

Abstract

The United Nations has set out to transform our world, all member states of the United Nations have signed the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals as a set of solutions to tackle the world's biggest problems, such as climate, poverty, inequality and human rights.

In the 75 years since the founding of the United Nations, humanity has never faced such a challenge. Agenda 2030 is the most ambitious agreement for sustainable development that world leaders have ever adopted. It combines all three aspects of sustainable development: social, economic and environmental.

Sustainable Development Goals These are the same as the Global Goals and are a universal call to action that can only be achieved through strong partnerships and collaboration. A successful development agenda requires inclusive partnerships – at the global, national and local levels, with a shared vision based on principles and values. The 17 goals of sustainable development contain 169 targets and 230 indicators.

The paper discusses the importance of international relations and presents a complete set of solutions to overcome the world's most serious problems and focuses on actions that will transform our world and bring peace, stability and prosperity by 2030.

Keywords: sustainable development, climate, United Nations, global goals, stability